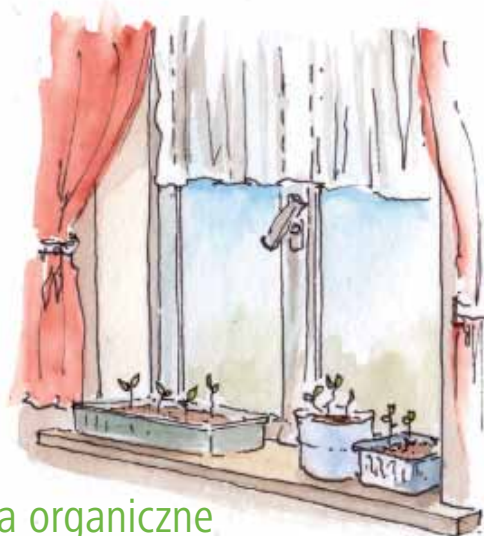

Niektóre rośliny mogą być wysiewane bezpośrednio na zewnątrz, inne muszą najpierw wykiełkować w domu. Nasiona wysokiej jakości są bardzo ważne, bo z nich wyrosną zdrowe rośliny.

Nasiona organiczne

Używaj wyłącznie ekologicznych nasion, najlepiej od innego ogrodnika ekologicznego. Rośliny, które wyrosną z takich nasion są bardzo zdrowe i wykazują wysoką odporność. Równocześnie mają wyższą zawartość mikroskładników odżywczych.

Nie używaj nasion hybrydowych

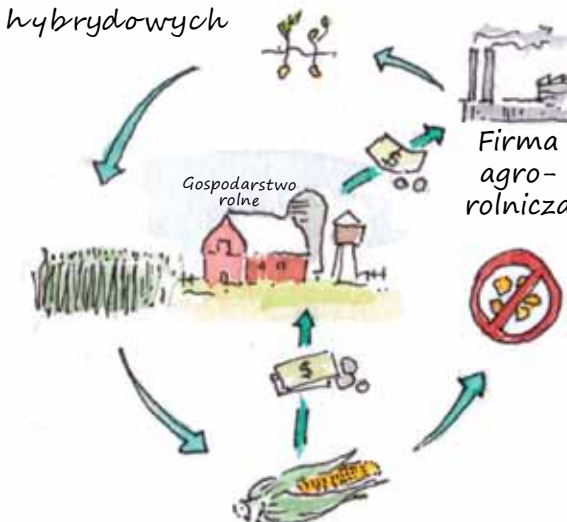
Nasiona hybrydowe pozyskiwane są w sposób sztuczny i nie można ich odtworzyć w sposób naturalny. Dlatego rolnicy, którzy ich używają, zmuszeni są do zakupu nowych nasion każdego roku. A więc z jednej strony byłbyś uzależniony od jednego z największych na świecie producentów nasion, a z drugiej strony uprawiałbyś rośliny kiepskiej jakości.

Obieg naturalnych nasion

Biznes na nasionach hybrydowych

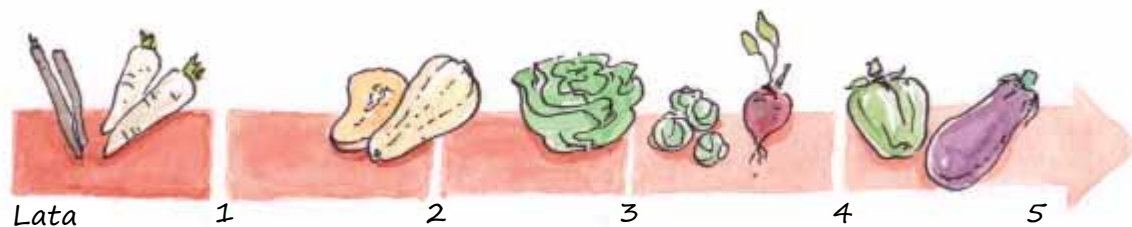

Rośliny z tych nasion mają nie tylko słaby system odpornościowy, ale również niewielką ilość mikroskładników odżywczych, przez co nie są wartościowym pokarmem.

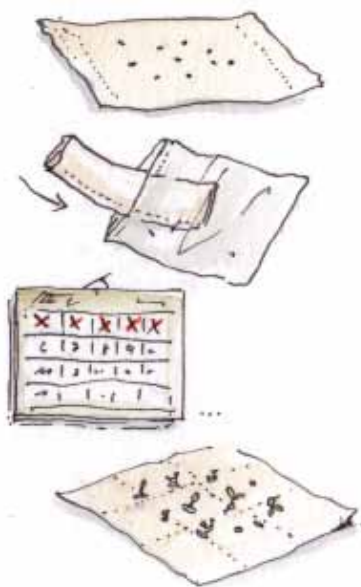
Na opakowaniu twoich nasion powinna pojawić się literka F, co jest skrótem od łacińskiego słowa „Filia”, czyli „córka” i oznacza, że nasiona te powstały z rośliny matki i że są bioaktywne. Niestety, dzisiaj 70 procent wszystkich nasion to hybrydy, a więc bądź ostrożny przy zakupie swoich nasion!

Kiełkowanie

Zdolność do, i czas kiełkowania różni się w zależności od rośliny. Dla przykładu bakłażan i papryka mają długi czas kiełkowania, natomiast nasiona pozostają żywotne do pięciu lat. Nasiona sałaty, dyni, ogórka, brukselki czy buraka pozostają żywotne przez cztery lata. Zdolność do wykiełkowania rzodkiewki, skorzonery i szczypiorku jest stosunkowo krótki i wynosi niecały rok.

Masz nasiona i nie wiesz ile mają lat? To żaden problem! Oto prosty test, który pokaże ci czy nadal możesz tych nasion używać.

1. Weź dziesięć nasion i połóż je na mokrym papierowym ręczniku.
2. Następnie przykryj nasiona jeszcze jednym papierowym ręcznikiem i włóż do plastikowego woreczka.
3. Odstaw w ciepłe miejsce.
4. Odczekaj 5 dni i otwórz woreczek.

Osiem na dziesięć nasion powinno już napęcznieć lub zacząć kiełkować. Jeśli stało się tak jedynie z sześcioma nasionami oznacza to, że nasiona są kiepskiej jakości. Jeśli jest ich jeszcze mniej, to nasiona takie są bezużyteczne.

Ziemia do sadzonek

Pierwszą ziemią do wysiewu twoich nasion powinna być mieszanka kompostu, piasku i mączki kamiennej. Aby ją przygotować potrzebne ci będą taczka, sito i łopata. Przesiej kompost i upewnij się, że nie ma w nim żadnych grudek. Następnie dodaj jedną trzecią piasku i odrobinę mączki kamiennej, która zapewni glebie właściwe zmineralizowanie. Super, twoja ziemia do wysiewu jest gotowa.

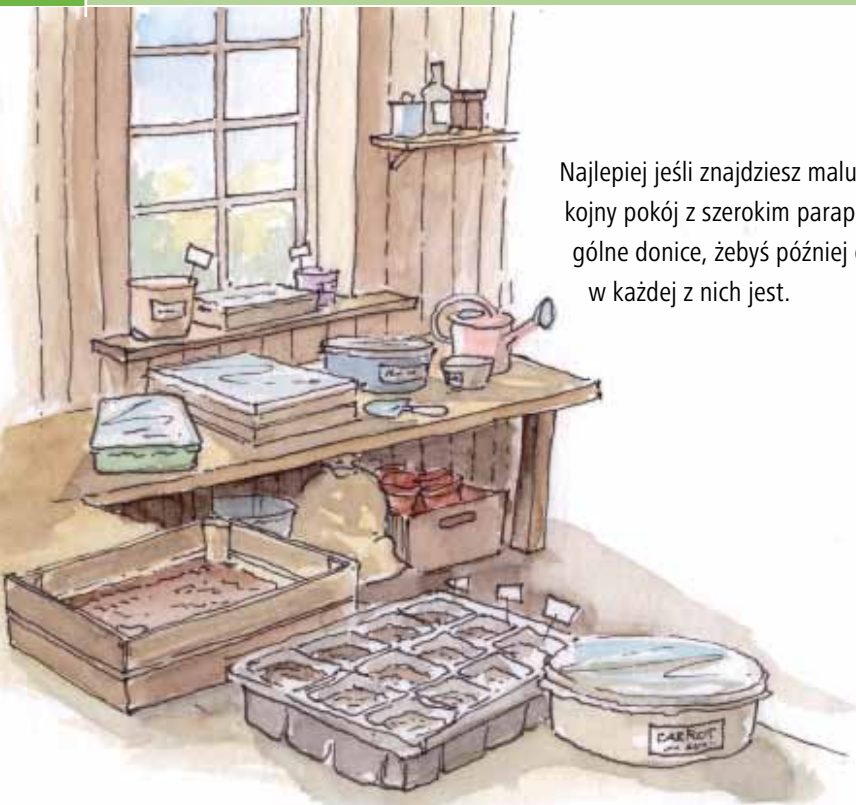

Nawiasem mówiąc, ziemia z kretowisk jest bardzo dobra dla roślin. Ilekroć widzisz gdzieś kretowisko, zabieraj taką ziemię do późniejszego wykorzystania.

Doniczki i pojemniki do rozsąd

Stare drewniane skrzynie są idealne do uprawy sadzonek. Najlepiej wyłóż je kilkoma warstwami gazet, aby zaoszczędzić wodę. Pudełka z tworzyw sztucznych, kartony po butach czy słoiki również dobrze się do tego nadadzą.

Najlepiej jeśli znajdziesz małą altankę albo spokojny pokój z szerokim parapetem. Opisz poszczególne donice, żebyś później dokładnie wiedział co w każdej z nich jest.

Napełnij pojemniki ziemią do sadzenia i dobrze ją ubij. Pamiętaj, że ziemia opadnie jeszcze o kilka centymetrów w trakcie podlewania.

Górze przysyp luźną warstwą przesianą przez sito ziemi.

Następnie wyznacz palcem linię w ziemi. Weź nasiona i utóń je w powstałe wgłębienie.

Odległość w jakiej układane będą nasiona jest różna w zależności od rośliny. Nasiona pietruszki czy szczypiorku nie trzeba w ogóle oddzielać, fasolę i dynię już tak.

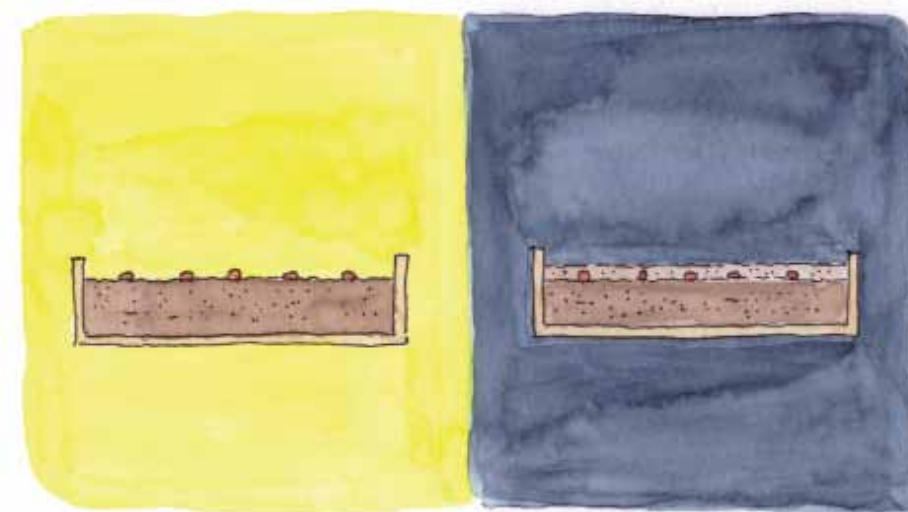

Na końcu tego rozdziału znajdziesz tabelę, z której dowiesz się jak masz wysiewać konkretne nasiona.

Kiełkowanie w jasnym lub ciemnym miejscu

Upraszczając trochę, rozróżniamy dwa rodzaje sadzonek. Jedne z nich potrafią kiełkować w ciemności, inne natomiast potrzebują do tego światła słonecznego. Papryka, pomidory, kapusta, por, ogórki, dynia oraz lilie i tulipany zaliczamy do roślin, których nasiona mogą kiełkować w ciemności.

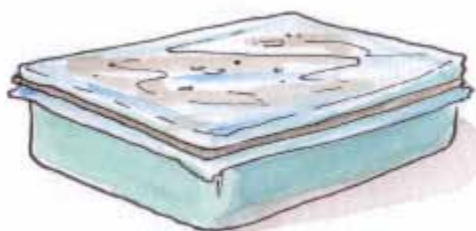
Nasiona bazylii, sałaty, marchwi, rzodkiewki, selera i piwonii potrzebują do kiełkowania światła słonecznego.

Zazwyczaj na opakowaniu powinieneś znaleźć informację czy nasiona potrzebują do kiełkowania światła słonecznego lub nie.

Nawadnianie

Malutkie roślinki podlewaj bardzo ostrożnie. Najlepiej deszczówką albo wodą z rzeki. Konewka powinna mieć drobny zraszacz, aby strumień wody nie uszkodził delikatnych roślinek. Staraj się unikać wody z kranu, gdyż często zawiera ona chlor i inne związki chemiczne, które są toksyczne dla małych roślin.

Podlej tyle, by gleba była wilgotna, ale nie mokra. Następnie połóż na donicę bezbarwną folię, która zapewni twoim sadzonkom ciepło i wilgoć. Są to idealne warunki dla wzrostu młodych roślin.

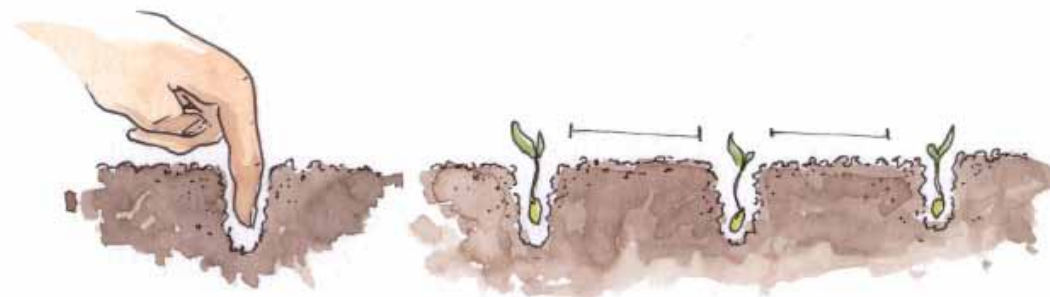
Teraz codziennie zaglądamy do swojej kielkownicy i gdy tylko zauważysz, że zaczynają wschodzić pierwsze roślinki - usuń folię. Przebicie się przez warstwę gleby jest dla rośliny nie lada wyzwaniem i wymaga od niej dużo energii. Lekkie zraszanie pierwszych listków usuwa nadmiar ziemi. Teraz upewnij się, że twoje skrzynie i donice stoją w jasnym miejscu. Unikaj jednak bezpośredniego nasłonecznienia.

Wybór sadzonek

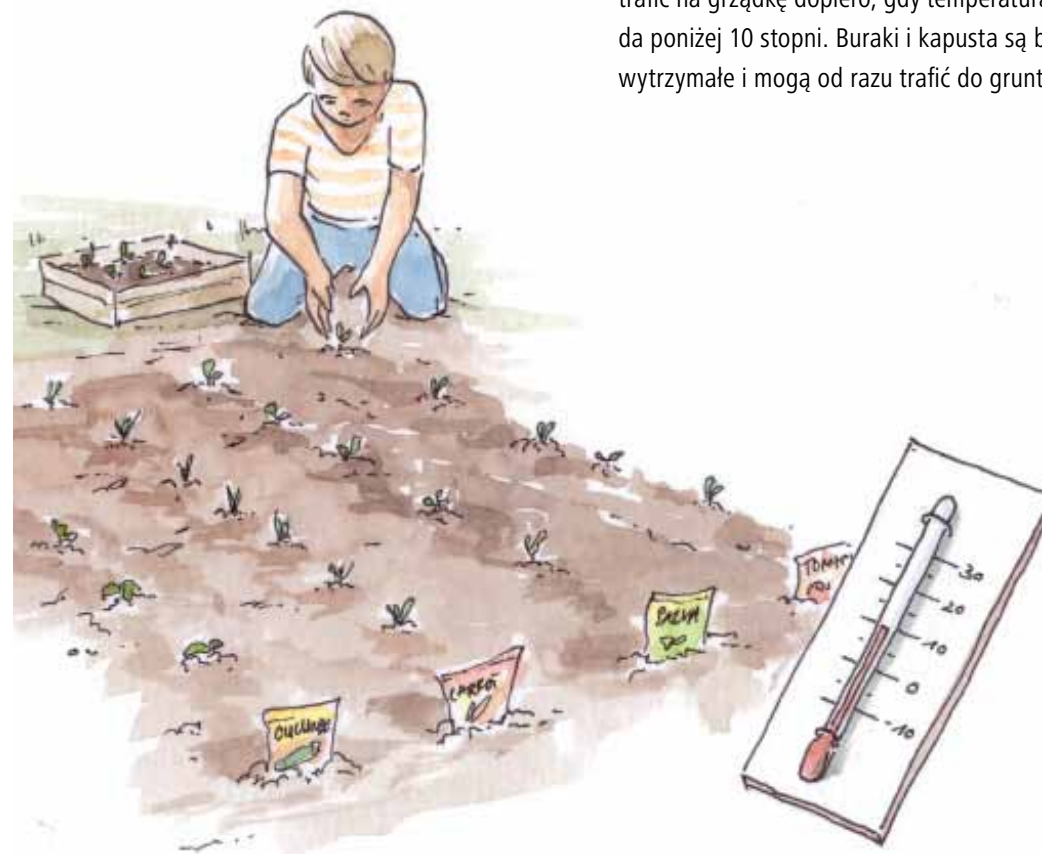
Po tygodniu lub dwóch sadzonki mogą zostać rozdzielone i przesadzone do większych doniczek, nim jeszcze ostatecznie zostaną posadzone w ogrodzie. Wybieraj zawsze tylko najlepsze i największe sadzonki. Reszta powinna trafić na kompostownik.

Weź dwie lub trzy sadzonki i posadź je w doniczkę. Odpowiedniej wielkości otwory możesz przygotować palcem.

Niektóre warzywa, takie jak np.: marchew można od razu przesadzać w grządki. Inne, takie jak pomidory muszą wzrastać w doniczkach. Wiele zależy tutaj od rośliny i od temperatury na zewnątrz. Ogórki, zioła i pomidory uwielbiają ciepło, dlatego też powinny trafić na grządkę dopiero, gdy temperatura nie spada poniżej 10 stopni. Buraki i kapusta są bardziej wytrzymałe i mogą od razu trafić do gruntu.

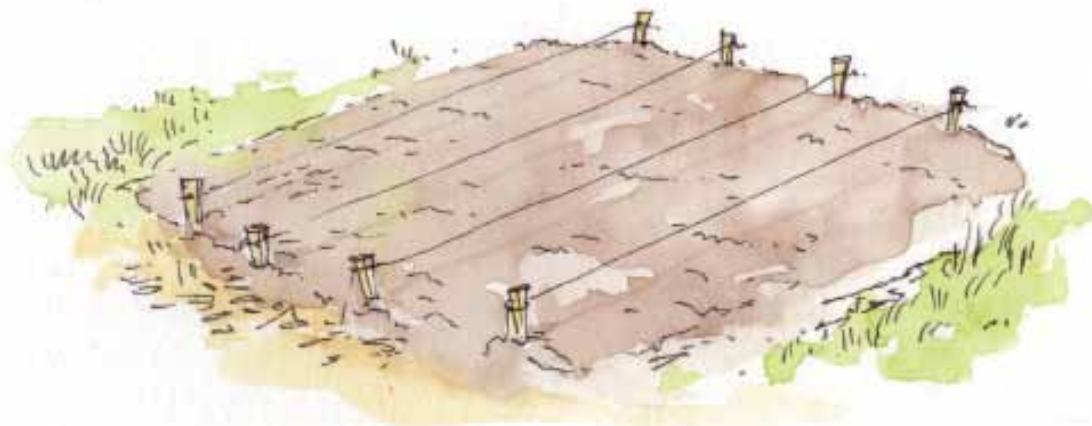
Przygotowanie grządek

Na początku dokładnie oczyść grządki za pomocą grabi. Na robaki w twojej przymie kompostowej czeka teraz prawdziwa uczta. Teraz należy usunąć głębokie korzenie chwastów, w przeciwnym razie znowu szybko odrosną. Wierzchnia warstwa grządki powinna być drobnoziarnista. Jeśli bez problemu potrafisz ręką wykopać dołek na głębokość nadgarstka, to znak, że twoja grządka jest przygotowana na posadzenie roślin. Nałóż jeszcze cienką warstwę kompostu i możesz zaczynać.

Wyznaczanie grządek

Trzonkiem grabi wyznacz proste linie na grządce. Upewnij się czy linie są rzeczywiście proste – wtedy łatwiej ci będzie rozpoznać co jest chwastem a co nie. Jeśli twoje poletko jest długie, to użyj patyków i sznurka aby ułatwić sobie pracę. Zawsze zostawiaj wystarczającą odległość między rzędami, tak by rośliny mogły się optymalnie rozwijać. W tabelkach znajdziesz najpopularniejsze warzywa i ich wymagania.

Roślina	Sadzonki roślin lub wysiew bezpośrednio na grządce	Czas kiełkowania w dniach	Odległość między rzędami w cm	Wysiew	Okres kwitnienia	Rośliny jednoroczne (1) lub wieloletnie (2)
Karczochy	Sadzonki	8-12	100 x 100	wysiew nasion od lutego do kwietnia, sadzonki od połowy maja do połowy czerwca	lipiec-sierpień 	1, 2
Bakłażany	Sadzonki	6-8	50 x 50	wysiew nasion: marzec, kwiecień, sadzonki: czerwiec	lipiec-sierpień	1
Kalafior	Sadzonki	4-6	50 x 60	wysiew nasion od lutego do lipca, sadzonki od maja do czerwca	lipiec-sierpień 	2
Fasola	Grządka	8-14	50 x 20	kwiecień-czerwiec	czerwiec-wrzesień	1
Brokuły	Sadzonki 	4-6	40 x 50	wysiew nasion od kwietnia do czerwca, sadzonki od kwietnia do czerwca	czerwiec-październik	1, 2
Kapusta pekińska	Sadzonki	4-6	30 x 30	wysiew nasion w czerwcu, sadzonki od lipca do sierpnia	lipiec-sierpień	1, 2
Groszek	Grządka	8-12	40 x 3	marzec i kwiecień	maj i czerwiec	1
Roszpinka	Grządka	5-25	15 x 20	sierpień i wrzesień	kwiecień i maj	1, 2
Koper	Sadzonki	12-16	50 x 20	maj-sierpień	lipiec-październik 	1
Jarmuż	Grządka	4-5	40 x 45	kwiecień-czerwiec	sierpień-wrzesień	1, 2

Roślina	Sadzonki roślin lub wysiew bezpośrednio na grządkę	Czas kiełkowania w dniach	Odległość między rzędami w cm	Wysiew	Okres kwitnienia	Rośliny jednoroczne (1) lub wieloletnie (2)
Ogórki	Grządka	4-8	40 x 60	kwiecień-czerwiec	lipiec-sierpień	1
						
Ziemniaki	Bulwy	-	60 x 30	kwiecień i maj, zbiory we wrześniu	czerwiec	1
Kalarepa	Grządka	8-10	35 x 40	marzec-czerwiec	czerwiec-lipiec	2
						
Czosnek	Bulwy	-	25 x 12	marzec-wrzesień	czerwiec-sierpień	1
Rzeczucha	Grządka	2	siew rzutowy	przez cały rok w pomieszczeniu	czerwiec-lipiec	1
Por	Grządka	14-16	20 x 25	kwiecień-lipiec	czerwiec-lipiec	2
Boćwina	Grządka	8-10	30 x 15	od marca do czerwca i od września do wiosny	czerwiec-wrzesień	2
Marchew	Grządka	21-28	25 x 3	marzec-maj	czerwiec-lipiec	2
						
Papryka	Sadzonki	8-12	50 x 40	wysiew nasion od stycznia do kwietnia, sadzonki od maja do czerwca	czerwiec-sierpień	1
Rzepa	Grządka	21-28	30 x 10	marzec-maj	sierpień	2
Rzodkiew	Grządka	8-14	12 x 15	marzec-sierpień	czerwiec-sierpień	1

Roślina	Sadzonki roślin lub wysiew bezpośrednio na grządkę	Czas kiełkowania w dniach	Odległość między rzędami w cm	Wysiew	Okres kwitnienia	Rośliny jednoroczne (1) lub wieloletnie (2)
Rabarbar	Grządka	-	100 x 100	marzec-kwiecień	maj	2
						
Chrzan	Grządka	14-21	25 x 10	marzec-sierpień	sierpień	2
Czerwona kapusta	Sadzonki	5-6	50 x 60	wysiew nasion od marca do maja, sadzonki od maja do czerwca	sierpień	2
Burak ćwikłowy	Grządka	10-15	30 x 10	marzec-maj	czerwiec-październik	1
Salata	Sadzonki	6-10	30 x 30	wysiew nasion od stycznia do marca, sadzonki od kwietnia do czerwca	czerwiec-wrzesień	1
Skorzonera	Grządka	15-20	25 x 5	marzec-kwiecień	sierpień	2
Seler	Grządka	12-15	40 x 50	marzec-czerwiec	sierpień-listopad	1
Szpinak	Grządka	8-14	20 x 25	od marca do kwietnia i od września do października	maj-czerwiec, październik-listopad	1
Pomidory	Sadzonki	6-8	60 x 50	wysiew nasion w kwietniu, sadzonki od maja do czerwca	lipiec-październik	1
						
Cukinia	Sadzonki	5-8	60 x 80	wysiew nasion od kwietnia do maja, sadzonki od czerwca do lipca	sierpień-wrzesień	2
Cebula	Grządka	14-21	30 x 10	marzec-kwiecień	czerwiec-październik	2
	